



Bild: Folkets Bio

Lars är LOL

När Amanda börjar i sjätte klass får hon i uppgift av sin lärare att vara fadder åt den nya klasskamraten Lars som har Downs syndrom. Vänskapen de utvecklar hamnar i konflikt med Amandas längtan att accepteras av klassens populära tjejer, som är elaka mot Lars.

Lars är LOL är en film om att balansera på randen till tonåren, att få sig en roll tilldelad som man inte har bett om och om att känna sig frestad att göra någon annan orätt för att själv få vara med.

Om filmhandledningen

Denna filmhandledning vänder sig främst till undervisning på mellanstadiet, men filmen kan även ses av elever som är något år yngre eller äldre. Filmen kan vara känslig för de elever som har ett syskon eller annan närstående med Downs syndrom (eller andra liknande funktionsnedsättningar). Om du vet att detta förekommer i din elevgrupp kan det därför vara värt att fundera lite extra på hur ni pratar om filmen och frågorna.

Du som lärare känner dina elever bäst och vet vilka lärandebehov de har. Filmhandledningen erbjuder förslag på övningar, men övningarna kan modifieras efter eget godtycke så att de passar din elevgrupp och det du som lärare vill förmedla i kunskapsväg.

Handling

Amanda och hennes bästis Sari börjar sexan och är taggade på att bli faddrar åt barnen som börjar ettan. Men Amanda får inget yngre fadderbarn utan jämnåriga Lars som ska börja i klassen. Lars har Downs syndrom. Amanda är skötsam och omtänksam och känner ansvar för att Lars ska trivas i klassen och att situationen ska fungera för honom. Men hon känner sig även överväldigad och satt på pottkanten av läraren som inte ger Amanda chansen att själv känna efter om hon vill vara Lars fadder. När flera av klasskamraterna börjar vara taskiga mot Amanda och reta Lars förstår hon att fadderskapet kommer att innebära problem för henne själv.

Amanda är hemligt kär i Adam. Trots att de har gått i samma klass i många år så vågar hon inte närma sig honom, utan är ständigt nervös. Adam är god vän med flera av de mer populära tjejerna i klassen, som håller ihop i

en egen liten klick och skvallrar. Amanda och Sari är nätt och jämnt accepterade. För att komma Adam nära försöker Amanda få in en fot i tjejgänget.

Lars bjuder hem Amanda. Hon upptäcker att det är väldigt roligt där. Lars har en snäll och engagerad pappa som gärna leker och har förvandlat hela den stora villan till en plats för magi, trolleri och bus. Lars älskar Harry Potter och tillsammans med pappan har han byggt upp en värld av gömställen, utklädningskläder och häxeri. Amanda har roligt, men vill samtidigt inte att någon annan ska få veta att hon och Lars är vänner. Hon skäms för lekarna med magiska formler och trolldom.

När Amanda försöker konfrontera klasskompisen Anna, som leder mobbningen mot Lars, förstår hon att det har byggts upp en lösenordsskyddad blogg där videos och bilder på Lars läggs ut varje dag. Många elever på skolan kommenterar, gör sig lustiga och hånar Lars, som de kallar för Retarded Much. Anna har filmat Amanda och Lars när de interagerar och hotar med att sprida en video där det ser ut som att de kysser varandra om Amanda inte bidrar med material till bloggen. Amanda är skräckslagen för att videon ska komma ut och förtvivlad över att redan ha blivit gjord till åtlöje på webbsidan. Hon går därför med på att lämna material i form av bilder och videos till bloggen.

Vid en samling på skolan har någon gjort en kupp så att bloggen dyker upp på stor skärm och alla får se. I ett filmklipp avslöjas att det är Amanda som filmat. Nu vänder sig både läraren och Sari emot Amanda. Anna spelar ångerfull, ber tårögd om ursäkt och hävdar att hon inte förstått hur ledsen Lars skulle bli. Lars vill inte komma tillbaka till skolan. Amanda försöker reda ut alltihop med Lars och Sari. Sari mjuknar och hjälper Amanda att värva Adam och ett par kompisar till att an-



Bild: Folkets Bio

vända sig av det årliga julspelet för att beveka Lars. Efter mycket om och men får Lars pappa honom att besöka julspelet, där Amanda och hennes vänner använder pausen till ett eget litet skådespel där de med magi, formler och hjältemod får Lars att förlåta dem. Filmen avslutas med ett symboliskt snöbollskrig, där den vita snön tvättar skulden av Amanda och hon och Adam hittar varandra.

Filmen och läroplanen

Att kunna förstå, tolka och reflektera kring såväl innehåll som mediespråk (både talat/skrivet språk och bildspråk) är en nödvändig kunskap i vår samtid. Att se film tillsammans och klä upplevelsen i ord är ett utmärkt sätt att skapa förståelse för hur rörliga bildmedier är uppbyggda och hur de kommunicerar information, budskap och känslor. I läroplanen står det att skolan ”ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära”. Att ta avstamp i en filmupplevelse kan inspirera, motivera och stimulera lusten till vidare lärande. Ett centralt inslag i de grundläggande värden som skolan ska förmedla är ”alla människors lika värde [...] samt solidaritet med svaga och utsatta”. Varje elev ska fostras i sådant som tolerans, generositet och ansvarstagande. Här utgör en film som *Lars är LOL*, med tydliga moraliska dilemman, ett utmärkt underlag för diskussion och reflektion.

Nätmobbing och kraften i digitala plattformar som sociala medier är ett av filmens framträdande teman. Genom diskussionsfrågor får elever möjlighet att utveckla förmågan att fullt ut förstå deras kraft och konsekvenser.

Läroplanen föreskriver också att skolan ”ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse.” Fiktiva berättelser i form av till exempel film som följs upp med samtal är utmärkta för att träna just de empatiska förmågorna.



Bild: Folkets Bio

Filmens form och innehåll

Downs syndrom och andra funktionsnedsättningar

Downs syndrom orsakas av en kromosomförändring och innebär att man i många eller alla kroppens celler har en extra kromosom. Detta ger ett speciellt utseende med mandelformade, lite sneda ögon, och ofta lite mindre näsa och mun men större tunga. Syndromet innebär oftast en intellektuell funktionsnedsättning, men hur stor den är varierar väldigt mycket och beror också på vilka möjligheter den enskilda individen får att utvecklas. Downs syndrom innebär högre risk för bland annat neuropsykiatriska diagnoser, ortopediska besvär, hjärtfel, syn- och hörselproblematik och demens senare i livet, men många med Downs syndrom är i övrigt friska. Känslolivet, sociala behov och intressen är dock inte påverkade av syndromet i sig. Det föds mindre än hundra barn i Sverige varje år med denna kromosomavvikelse, vilket är långt mindre än en på tusen, men den räknas ändå som en av de vanligare medfödda funktionsnedsättningarna.

I Norge är barn med Downs syndrom ofta integrerade i vanliga klasser, medan det i Sverige är betydligt vanligare att de följer anpassad skolgång. På förskolan, och ibland i lägre årskurser, kan barn med Downs syndrom gå i samma grupp som andra barn, ofta med stödsatser. Ju äldre barnen blir, desto större skillnad blir det ofta i förmågan och hastigheten att lära sig jämfört med barn utan Downs syndrom. Men det finns forskning som visar att det är fördelaktigt för barn med Downs syndrom att delta i undervisning och aktiviteter med barn utan kromosomavvikelsen och att de lär sig bättre i en sådan integrerad miljö.

- Lär er lite mer om Downs syndrom. Ni kan se Youtube-filmen [Max förklarar vad Downs syndrom är & varför vi rockar sockorna](#).
- Lär er mer om de vanligaste medfödda funktionsnedsättningarna. Vad innebär CP-skada, adhd, autism och ryggmärgsbråck? Ni kan göra en lista på tavlan i helklass över symtom och diskutera vad som är fysiska, psykiska och intellektuella symtom. Vad är kroppen, vad är psyket och vad är vårt intellekt? Vilka olika egenskaper och förmågor som människor har kan räknas till de olika kategorierna?
- Prata om likheter mellan människor med olika funktionsvariationer (alltså både människor med och utan funktionsnedsättning). Vilka egenskaper kan ni komma på som är helt oberoende av både kroppen och knoppen? Var kommer sådana egenskaper ifrån – är man till exempel född snäll, eller blir man det för att andra är snälla mot en så att man lär sig snällhet?



Klipp 1
Källa: Folkets Bio

• Vad tänker ni om Lars i filmen? Hur är han som person? Är det rättvist att han ska ha en fadder som ett småbarn – hur känns det för honom och hur känns det för Amanda att bli ”utpekade” på det sättet? Vilka saker klarar Lars av bra själv och varför ska han egentligen ha en fadder?

• Gör individuella skrivövningar och skriv ned två saker som ni är bra på, som har varit lätt för er att lära sig, och två saker som har varit svårare att lära sig och som ni har fått öva mycket på för att kunna.

Närhat och sociala medier

I filmen får vi se hur mobbningen mot Lars blir väldigt grov och elak när några av hans klasskompisar startar en blogg där de kallar Lars för nedsättande saker, laddar upp och kommenterar filmer och bilder på när han betar sig oväntat och annorlunda och skrattar åt honom för det.

Mobbning och utfrysning har alltid funnits, i en rad olika sammanhang, men mycket tyder på att den de senaste tio åren blir allt grövre och att allt fler drabbas – och drabbas allvarigare och mer fullständigt – eftersom det är så lätt att så snabbt sprida skvaller och material till en enorm publik (mer information finns i denna [artikel från Friends](#)). Det är också lätt att manipulera bilder, till exempel genom att beskära dem och plocka dem ur sitt sammanhang. Flera studier visar att unga, och framför allt flickor, mår mer dåligt än bra av sociala medier, och att mer än hälften av flickorna redan i tidiga tonåren regelbundet mot sin vilja tar emot bilder med naket och sexuellt innehåll (källa och mer information finns i denna [artikel från ECPAT](#)).

• Diskutera i helklass vad ni tänker om det som händer i filmen när en hel blogg ägnas åt att håna Lars. Är det meningen att han ska få reda på det? Varför tycker de andra eleverna att det är så roligt att skratta åt honom och driva med honom bakom hans rygg? Vad är det som motiverar dem?

• Prata i mindre grupper om det är som är roligt med att någon är annorlunda, som Lars. Varför skulle det vara något att skämta om? Varför stöter grupper av människor ibland ut någon eller några individer och behandlar dem illa?

• Gör en individuell skrivövning om en situation du varit med om där det skapats en viss gemenskap i att frysa ut eller förlöjliga någon annan. Det kan vara i klassen, på ridskolan eller i din egen kompisgrupp. Om du inte har varit med om någon sådan situation kan du skriva om en påhittad situation, eller om en situation som du hört om, sett på film eller läst i en bok. Vilka personer är inblandade? Vem är drivande, vem är medhjälpare, vem blir utsatt och varför?

Filmberättelsen

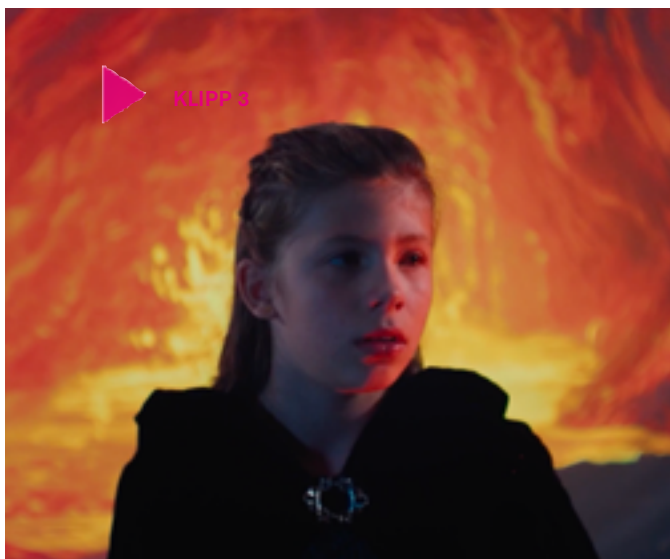
Invävt i den här filmen finns berättelser på flera plan, som sagor i sagan kan man säga, där ett plan är de lekar och sammanhang som Lars och Amanda delar när de umgås. Här dyker referenser till fantasy i allmänhet och Harry Potter i synnerhet upp. En annan berättelse är den korta teaterpjäs som Amanda, Sari, Adam och några andra framför till Lars ära i slutet, insprängt i julspelet. Här får vi följa en berättelse om en flicka som begått ett misstag och förlorat sin bästa vän, och med hjälp av magi och mod ska vinna honom tillbaka.

• Prata om fantasy-genren. Vilka fantasyberättelser känner ni till? Är de främst för barn eller vuxna eller både och? Vad är kännetecknande för fantasy, jämfört med andra typer av sagor och berättelser? Vilka fantasyböcker har ni läst och vilka fantasyfilmer har ni sett?

• Se [klipp 1](#). Gör en dramaövning i mindre grupper (3-4 personer) där ni hittar på ett par trollformler och gestaltar dem. Visa för varandra i klassen!



Klipp 2
Källa: Folkets Bio



Klipp 3
Källa: Folkets Bio

- Se [klipp 2](#). Hur visar filmen hur Amanda och Sari känner sig? Hur hade känslan i scenen blivit om det varit annan musik? Om det varit solsken? Om kameran visat hela klassen på avstånd i stället för att glida mellan Amanda och Sari i halvbild? För att hjälpa eleverna att sätta ord på sina intryck kan du som pedagog läsa Filmlexikons kapitel [Filmiska uttrycksmedel](#).

- Sari säger att Amanda har ”dolkat Lars i ryggen”. Vad betyder det, att sticka en dolk i någons rygg? Prata i helklass om ordspråk och uttryck. Försök samla ihop en lista på minst tio målande ordspråk och prata om vilka situationer de beskriver. Finns det barn med flerspråkig bakgrund i klassen så ta gärna upp ordspråk och uttryck på deras modersmål! Eller knyt an till engelska uttryck.

- Se [klipp 3](#). Vad vet ni om teater? Vilka effekter ser ni i klippet? Prata om vilka som jobbar på en teater. Vad gör en skådespelare, en regissör, en ljud- och ljus tekniker, en scenograf respektive en kostymör? Knýt samman yrkeskategorierna med det ni ser i klippet – vem gör/har gjort vad? Läs mer på [Angereds teaters hemsida](#).

Att vara en juste kompis och medmänniska

I filmen ställs flera olika frågor på sin spets. Amanda vill vara lojal mot Lars, men är rädd att själv bli utsatt på något vis. Hon är också rädd för att bli bortgjord så att Adam ska tycka att hon är tontig. Amandas bästis Sari är rakryggad och kompromisslös, och berättar tydligt för Amanda vad som är rätt och fel. Sari blir väldigt arg på henne när hon är feg och spelar med i mobbningen av Lars.

- Se [klipp 4](#). Vad händer i scenen? Vilket intryck får ni av de olika personerna? Stämmer det med hur de beter sig senare i filmen? Hur tror ni att Adam tänker och känner, egentligen? Varför tror ni så?

- Arbeta i grupper med en karaktär var. En grupp tar sig an Lars, en grupp Adam, en Amanda, en Sari och en Anna. Vilka egenskaper har karaktären i filmen? Modig, elak, känslig? Vilka saker och andra personer är viktiga för karaktären? Hur mycket bryr sig hen om vad andra tycker, och varför är det viktigt eller mindre viktigt för hen? Vad har karaktären att vinna i situationen (vad vill hen) och vad har hen att förlora (vad är hen rädd för)? Redovisa era karaktärsanalyser för varandra i helklass.

- Gör en individuell skrivövning och välj en av dessa karaktärer. Skriv en sida i karaktärens dagbok, efter en scen som ni minns i filmen. Hur känner sig karaktären? Har hen gjort något dumt eller bra, något som hen ångrar eller är stolt över?

- Prata i helklass om varför Amanda gör som hon gör i olika situationer. Vad hade hon kunnat göra i stället? Varför ger hon Anna flera chanser att komma undan? Varför pratar hon inte med en vuxen?

- Prata om de vuxna i filmen. Är de bra vuxna? Hur känns det för Amanda att hennes lärare bestämmer åt henne utan att fråga henne eller känna in hennes reaktion? Varför protesterar hon inte? Hur reagerar läraren när mobbningshistoriens omfattning rullas upp? Hur reagerar Lars pappa? Hur hade ni väntat er att han skulle reagera? Hur verkar Amandas föräldrar vara och vad har hon för relation till dem?

- Intervjua varandra två och två eller i mindre grupper. Hur är bra vuxna? Hur är en bra förälder och hur är en bra lärare? Hur ska vuxna vara för att ni ska våga och vilja vända er till dem när ni behöver hjälp eller stöd eller kunskap om något? Vilka andra vuxna finns det i era liv än föräldrar och lärare? Vet ni andra ställen där man kan få stöd av vuxna?



Klipp 4
Källa: Folkets Bio

TIPS PÅ FÖRDJUPNING

Se

The Peanut Butter Falcon (Tyler Nilson & Michael Schwartz, 2019, USA). Äventyrsfilm om Zak med Downs syndrom som rymmer från sitt boende för att följa sin dröm och bli brottare.

Champions (Bobby Farrelly, 2023, USA). Drama-komedi om ett basketlag där spelarna har intellektuell funktionsnedsättning.

Dancing Queen (Aurora Langaas Gossé, 2023, Norge). Norskt drama om mobbing och önskan att passa in. Läs filmens [handledning](#).

Regret! (Dave Schram, 2013, Nederländerna). Ungdomsfilm om mobbing, maktstrukturer i skolan och att vara annorlunda. Läs filmens [handledning](#).

Catwalk – Från Glada Hudik till New York (Johan Skog, 2020, Sverige). Dokumentär om Glada Hudik-teaterns väg till modevisning i New York. Läs filmens [handledning](#).

Hur många lingon finns det i världen? (Lena Koppel, 2011, Sverige). Dramakomedi med skådespelare från Glada Hudik-teatern.

I rymden finns inga känslor (Andreas Öhman, 2010, Sverige). Kärleksfull dramakomedi om 18-årige Simon med autism. Läs filmens [handledning](#).

Läsa

Kallocain, science fiction-roman av Karin Boye, 1940

Lars är LOL, kapitelbok 9-12 år som ligger till grund för filmen, av Iben Akerlie, 2017

Min bror monstret, ungdomsroman om att ha en bror som är annorlunda, av Mårten Sandé, 2016

En dag i prinsessan Victorias liv, bilderbok 6-12 år om en flicka med Downs syndrom, av Petter Lidbäck och Lisen Adbåge, 2004

Länkar

[Svenska Downföreningens hemsida](#)

Youtube-klipp med information om Downs syndrom för barn: [Max förklarar vad Downs syndrom är & varför vi rockar sockorna](#) av [Max liv](#)

UR-dokumentären [Ebba och William](#) (video) om syskon med Downs syndrom

UR dokumentären [Hemma hos: David](#) (radio)

UR-avsnittet [Saker du aldrig har vågat fråga någon som har Downs syndrom](#) (video)

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Norge, 2023

Regi: Eirik Sæter Stordahl

Manus: Iben Akerlie, Eirik Sæter Stordahl

Producent: Caroline Hitland m fl

Foto: Marius Matzow Gulbrandsen

Musik: Benjamin de Murashkin

Klippning/redigering: Cathrine Ambus

I rollerna:

Amanda – Lilly Winger Schmidt

Lars – Adrian Øverjordet Vestnes

Sari – Norah Lulu Ali-Amofo

Adam – Ilias Bouyambib

Lars papa – Øystein Røger

Tekniska fakta

Längd: 89 min

Censur: Tillåten från 7 år

Sverigepremiär: 2024-03-22

Distribution: Folkets Bio

Filmen kan också finnas i utbudet hos din medie-central.

REDAKTION

Text: MK Cornelius

Redaktör: Rebecka Bülow

Svenska Filminstitutet, augusti 2024

KONTAKT

filmiskolan@filminstitutet.se

filminstitutet.se/filmpedagogik

Observera

Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar.

Här kan ni lära er mer om hur en hittar och bokar film för visningar i lärande sammanhang.

filminstitutet.se/skolbio